

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
Οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. Μετά από αυτά λοιπόν, παρομοίασε με τέτοια εικόνα τη δική μας φύση σχετικά με την παιδεία και την α παιδευσία. Φαντάσου δηλαδή, ανθρώπους σαν σε υπόγεια κατοικία που μοιάζει με σπηλιά, έχοντας την είσοδο ανοιχτή προς το φως σε όλο το μήκος της σπηλιάς, σ' αυτήν να βρίσκονται από παιδιά, αλυσοδεμένοι και στα πόδια και στους αυχένες, ώστε να μένουν ακίνητοι και να βλέπουν μόνο μπροστά τους, ενώ να μη μπορούν να στρέψουν το κεφάλι τους κυκλικά εξαιτίας των αλυσίδων, ακόμη να λάμπει για αυτούς από ψηλά και από μακριά φως από φωτιά που καίει πίσω τους και ανάμεσα στη φωτιά και τους δεσμώτες να υπάρχει πάνω (στην επιφάνεια της γης) δρόμος, δίπλα στον οποίο φαντάσου ένα μικρό τοίχο χτισμένο απέναντι, όπως ακριβώς στήνονται από τους θαυματοποιούς τα παραπετάσματα της σκηνής μπροστά από τους ανθρώπους, πάνω από τα οποία δείχνουν τα τεχνάσματά τους.

B1. Ο Σωκράτης, στο σημείο αυτό αναφέρεται στο καθήκον των ιδρυτών (οικιστών), της πολιτείας χρησιμοποιώντας την κτητική αντωνυμία «ἡμέτερον» δηλώνοντας έτσι ότι ο ίδιος και οι συνομιλητές του είναι αυτοί που κάνουν τη θεωρητική κατασκευή εξαρχής της ιδανικής πολιτείας.

Το χρέος των ιδρυτών, είναι αρχικά να εκπαιδεύσουν ορθά τους ανθρώπους που είναι εξαιρετικά προικισμένοι από τη φύση τους (τὰς βελτίστας φύσεις), ώστε να φθάσουν μέσω της παιδείας στο σπουδαιότερο μάθημα, τη θέαση του αγαθού, και στη συνέχεια να μην τους επιτρέψουν αυτό που τους επιτρέπεται στην εποχή του. Δηλαδή να απέχουν από την πολιτική δράση και να ασχολούνται μόνο με τις πνευματικές τους αναζητήσεις. Με τον όρο φύσις, ορίζεται «αυτό που ο άνθρωπος δε μπορεί να κατασκευάσει ο ίδιος, αλλά το βρίσκει να προϋπάρχει». Μπορεί βέβαια με την τέχνη να το συμπληρώσει, αλλά δεν είναι σε θέση να το αλλάξει ουσιωδώς. Φύσις σε σχέση με τον άνθρωπο είναι τα χαρίσματα και τα ελαττώματα που έχει ως κτήμα του. Για τον Πλάτωνα, η φύση παίζει καθοριστικό ρόλο, στην επιλογή του άριστου βίου.

Στη θέαση του αγαθού δε μπορούν να οδηγηθούν όλοι οι άνθρωποι, παρά μόνο αυτοί που έχουν από τη φύση τους ιδιαίτερα, πνευματικά και ψυχικά χαρίσματα (βέλτισται φύσεις), όπως γνώσεις, ευστροφία, συνθετική σκέψη, εγκράτεια. Κατά τον Πλάτωνα, οι φυσικές καταβολές των ανθρώπων, καθορίζουν μέχρι ποιο επίπεδο εκπαίδευσης μπορούν να φθάσουν και, κατά συνέπεια, σε ποια κοινωνική θέση θα ανήκουν.

Τη φύση, σύμφωνα με την πλατωνική αντίληψη, συμπληρώνει η κατάλληλη παιδεία. Έτσι, φύση και παιδεία είναι δυνάμεις συμπληρωματικές.

B2. Ο Πλάτωνας μέσα από τις λέξεις «μέγιστον μάθημα, ἀναβῆναι , ἀνάβασιν, ἀναβάντες, ἴδωσι, ἀφίκεσθαι, ἰδεῖν», χαρακτηρίζει το ἀγαθόν, την πορεία προς αυτό και την προσέγγισή του. Συγκεκριμένα, το ἀγαθό είναι το σπουδαιότερο μάθημα (μέγιστον μάθημα), η ανώτατη βαθμίδα γνώσης που μπορεί να αποκτήσει ο άνθρωπος.

Το ἀγαθό μπορούν να το προσεγγίσουν, να το θεαθούν (ἀφίκεσθαι, ἰδεῖν), να το γνωρίσουν επαρκώς (ἰκανῶς ἴδωσι) με την παιδεία, μόνο οι ἄνθρωποι που είναι εξαιρετικές φύσεις, δηλαδή εξαιρετικά προικισμένοι από τη φύση τους.

Μόνο τότε μπορούν να αναλάβουν τη διοίκηση της πολιτείας αφού, εμφορούμενοι από τις αρετές της δικαιοσύνης, της σωφροσύνης, της σοφίας, της ανδρείας, μπορούν να την οδηγήσουν στην ευδαιμονία.

Για την κατάκτηση του ἀγαθοῦ, οι εξαιρετικές φύσεις πρέπει να δώσουν ἕναν προσωπικό αγώνα, να διανύσουν μία δύσκολη και κοπιώδη πνευματική και ηθική πορεία που θα τους οδηγήσει σε ἕνα υψηλότερο πνευματικό και ηθικό επίπεδο (ἀναβῆναι, ἀνάβασιν, ἀναβάντες).

B3. Σελ. σχολικού βιβλίου 100 και 102: «**Ἡ ιδεώδης πολιτεία ενσαρκώνει τις τέσσερις θεμελιώδεις αρετές...και δεν πολυπραγμονεῖ**» και «**...στη δικαιοσύνη εμπεριέχονται...επιβάλλει τον αυτοέλεγχο**».

B4.

α) ασχολία: ἐχούση

κειμήλιο: πρόκειται

ἐγκαυμα: κάμενον

αγέλη: περιάγειν

περιουσία: ὄντας

βωμός: ἀναβῆναι

β) δειγματολόγιο, ἀπόδειξη, ἀποδεικτικός

ἐμφυτος, ἐμφύτευμα, φυσιολάτρης, φυσικοθεραπεία

Γ' Αδίδακτο Κείμενο

Μετάφραση

Γ1. Πράγματι με ιδιαίτερη προθυμία οι σύμμαχοι σας συμβούλευσαν ότι τάχα πρέπει, αφού αφήσετε ελεύθερη τη Μεσσήνη να συνάψετε ειρήνη. Με αυτούς εσείς δίκαια θα οργιζόσαστε πολύ περισσότερο απ' ό τι με αυτούς που αποστάτησαν από εμάς από την αρχή. Γιατί εκείνοι, αφού εγκατέλειψαν τη δική μας φιλία, κατέστρεψαν τις πόλεις τους, αφού τις έριξαν σε εμφύλιες διαμάχες και σφαγές και κακά πολιτεύματα, ενώ αυτοί έχουν έρθει για να μας βλάψουν. Γιατί τη δόξα που μας κληροδότησαν οι πρόγονοί μας, αφού την απέκτησαν με πολλούς κινδύνους σε διάστημα εφτακοσίων ετών, αυτή προσπαθούν να μας πείσουν να απαρνηθούμε, μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα, απ' αυτή ποτέ δε θα μπορούσαν να βρουν πιο ανάρμοστη για τη Σπάρτη συμφορά ούτε πιο φοβερή. Ακόμη έχουν φτάσει σ' αυτό το βαθμό πλεονεξίας και μας έχουν θεωρήσει τόσο πολύ ανάνδρους, ώστε νομίζουν πως δεν πρέπει να κινδυνεύουμε για τη Μεσσήνη, αν και πολλές φορές αξίωσαν εμείς να πολεμάμε για τη χώρα τους, αλλά προσπαθούν να μας πουν ότι πρέπει να παραχωρήσουμε στους εχθρούς ένα μέρος από τη χώρα μας, για να απολαμβάνουν με ασφάλεια οι ίδιοι τη δική τους.

Γραμματική

- Γ2.** ἀφίει
 ἀπολλύοι
 ἐμβαλεῖν
 προθυμότερον –προθυμότατα
 τὰ ἔτη
 διδάξουσι
 πιθόντων / πιθέτωσαν
 δυναίμην
 εὐρέ
 τόν πολύν

Συντακτικό

Γ3α ἡμῶν: Αντικείμενο στο ἀποστᾶσιν

ταύτην: Αντικείμενο κατ'επανάληψη στο ἀποβαλεῖν

ἤς: Γενική συγκριτική από το ἀπρεπεστέραν και δεινοτέραν

πλεονεξίας: Γενική διαιρετική από το (εἰς) τοῦτο

αὐτῶν: Παράθεση στο σφετέραν

ἡμετέρας: Αντικείμενο ἄμεσο στο παραχωρῆσαι

Γ3β Δευτερεύουσα Τελική Επιρρηματική Πρόταση.

Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ἵνα. Εκφέρεται με υποτακτική (καρπῶνται) για να δηλωθεί προσδοκώμενος, ενδεχόμενος σκοπός. Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο κινδυνεύειν.

Γιώργος Σαριδάκης
Φιλολόγος